

II. СВІТОВА ПОЛІТИКА. МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ. ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА

УДК: 327(498)«312»:006(477)

ББК: 66.4(4Рум)

К–61

Коломієць О.В., м. Київ

ЗОВНІШНЬОПОЛІТИЧНІ ПРІОРИТЕТИ СУЧАСНОЇ РУМУНІЇ: УКРАЇНСЬКИЙ АСПЕКТ

У статті розглянуто зовнішньополітичні пріоритети сучасної Румунії, яку вона впроваджує в останніми роками. Її базисом, після повалення авторитарного режиму, стає так звана «трансатлантична тріада», яка передбачала три пріоритети: приєднання до ЄС, набуття членства в НАТО, а також стратегічне партнерство зі Сполученими Штатами. Лише після оголошення про асоціацію з Євросоюзом і реальною перспективою вступу до НАТО, як одного з пріоритетів зовнішньої політики Бухареста з'являються Чорноморський регіон, установа особливих відносин з Молдовою і транскордонне співробітництво.

Зовнішня політика сучасної Румунії залишається досить стабільною та стійкою, маючи сталі пріоритети, базисом якої залишається «трансатлантична тріада»: стратегічне партнерство зі США, дієве членство в ЄС і НАТО. Разом з тим, новітня зовнішньополітична доктрина Бухареста передбачає як головні пріоритети набуття статусу країни-лідера в Чорноморському регіоні, встановлення особливих відносин з Молдовою і транскордонне співробітництво.

Серед пріоритетів зовнішньої політики Румунії правляча еліта країни виокремлює відносини з Україною,

проте як зі «секундарною» чорноморською державою-сусідом.

Ключові слова: міжнародні відносини, зовнішня політика, зовнішньополітичні пріоритети, трансатлантична тріада, США, НАТО, ЄС, Румунія, Україна.

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Новітні трансформаційні події пострадянських держав наприкінці минулого століття прискорили падіння тоталітарних режимів у країнах соцтабору Європи, сприяли дезінтеграції Радянського Союзу з одночасним утворенням на його колишніх теренах низки незалежних держав, що докорінно змінило сучасну систему міжнародних відносин на глобальному й регіональному рівнях, унаслідок появи нових геополітичних акторів. Для нових незалежних держав потужним фактором їх зовнішньополітичних зусиль стало прагнення щодо визначення власного вектора інтеграції, відтворення європейської ідентичності, закріплення їх в інституційних і нормативних межах нового світового і регіонального устрою.

У новому тисячолітті одним із найпомітніших гравців у південно-східному європейському регіоні стала Румунія. Зовнішньополітичні ініціативи Бухареста в політико-інституційній і безпековій сферах спрямовані не лише на зміцнення стабільності в регіоні, але й на перетворення Румунії на впливового суб'єкта регіонального розвитку. Актуальність вивчення її зовнішньої політики зумовлена тим, що спроби набуття державою-сусідом статусу лідера Південно-східної Європи безпосередньо впливають на зусилля України щодо посилення свого впливу на глобальному та регіональному рівнях. Крім того, ураховуючи спільність багатьох факторів геополітичного й економічного характеру, притаманних обом державам,

дослідження регіонального аспекту зовнішньої політики офіційного Бухареста сприятиме налагодженню більш масштабнішої та ефективнішої взаємодії на двосторонньому рівні у галузях, що становлять взаємний інтерес.

Переважає більшість національних наукових розвідок у сфері зовнішньої політики Румунії досліджують питання регіональної безпеки, стабільності, економічної взаємодії та питомої ваги самого Бухареста в них. Серед інших викликає зацікавленість праця колишнього радника прем'єр-міністра Румунії, Д. Захарії «*Politica externă a României de la izolare la încerperea negocierilor de aderare la Uniunea Europeană*» («Зовнішня політика Румунії від ізоляції до початку переговорів щодо приєднання до ЄС») [1], яка розкриває принципи й умови формування зовнішньої політики Румунії в посткомуністичний період, аж до приєднання країни до Євросоюзу, а також дії Румунії на двосторонньому, субрегіональному, регіональному та глобальному рівнях міжнародних відносин. Домінантою дослідження є гіпотеза про те, що за досить короткий час Румунія трансформувалася від країни з перехідним поставторитарним режимом до розбудови базисів демократичного суспільства з метою приєднання до Євросоюзу й Північноатлантичного Альянсу. Під час дослідження автор аналізує внутрішні й зовнішні чинники, які впливали на зовнішню політику країни у вказаний період.

Політична лінія новітнього керівництва Румунії представлена в монографії чинного президента Румунії К. Йоганніса «*Pas cu pas*» («Крок за кроком») [2], а також передбачення необхідних заходів з метою розвитку румунської держави. У дослідженні президент висвітлює певні питання політичного, соціального та економічного розвитку країни, а також пропонує конкретні заходи щодо підвищення ролі Румунії на світовій політичній арені.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивчивши наукові розвідки українських науковців у сфері зовнішньої

політики Бухареста, слід виокремити одеську й чернівецьку регіональні школи, політологи яких поглиблено вивчають соціально-економічні та політико-інституційні процеси країн Чорноморського регіону, а також відносини між ними.

Ґрунтовні аналітичні напрацювання буковинської наукової школи досліджують румунську зовнішню політику, проблеми румунсько-українських відносин, транскордонного співробітництва тощо. Так, у наукових працях Ю. Макара [3–5] наявні історично-політичні аспекти розвитку двосторонніх відносин, а в контексті даного дослідження особливого значення набуває оцінка й аналіз окремих статей Договору про дружбу та співробітництво та ін.

Голова Буковинського політологічного центру А. Круглашов у своїх наукових дослідженнях висвітлює низку питань, що характеризують румунсько-українські відносини, досліджуючи їх на регіональному рівні [6]. Наукові розвідки С. Гакмана у сфері українсько-румунських відносин зосереджуються на вивченні міжетнічних відносин у Чернівецькій області та проблемі територіальних спорів в українсько-румунських відносинах на сучасному етапі [7]. Буковинська дослідниця В. Бурдяк аналізує історію Румунії та її сучасну державну політику щодо етнічних меншин [8]. Науковий доробок В. Петрова стосується питань зовнішньої політики Румунії, особливостей міждержавних відносин у межах Чорноморського простору [9].

Праці північноамериканських і західноєвропейських науковців присвячені аспектам двосторонніх і геоекономічних відносин у Чорноморському регіоні загалом і проблемам інституційного розвитку, формуванню регіональної й енергетичної безпеки. До таких, зокрема, слід зарахувати праці Р. Асмуса, Б. Бузана, О. Вівера, М. Емерсона, П. Манолі, Д. Сезера, Дж. Снайдера [10–12].

Проте зазначені науковці розглядають у своїх доробках лише певні аспекти зовнішньої політики Бухареста, дискретно розподіляючи її на певні виокремлені пріоритети. На думку автора, слід розглянути зовнішню політику сучасної Румунії як певну міжнародну систему, з позицій системного аналізу, яка має певні підсистеми (складники) з конкретними властивостями, а також сталі зв'язки між ними.

Формулювання мети статті. Метою статті є визначення зовнішньополітичних пріоритетів сучасної Румунії та їх вплив на стан україно-румунських відносин.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Румунія є особливою державою як комуністичної, так і посткомуністичної Європи. На противагу іншим колишнім суб'єктам «соціалістичного табору», перехід країни від соціалізму до посткомуністичного режиму відбувся в дуже жорсткій формі, що призвело до числних людських жертв. Комуністичний режим на чолі з Н. Чаушеску можна схарактеризувати як авторитарно-репресивний із насаджуванням культу особистості й придушенням проявів демократії.

Унаслідок цього Бухарест займав особливу позицію в «радянському блоці», його керівництво проводило незалежну від Москви політику, зокрема, не брало участі у військових акціях Варшавського договору щодо придушення чехословацької революції 1968 р., не підтримало окупацію радянськими військами Афганістану 1979 р., пізніше відмовилося схвалити горбачовську «перебудову», стверджуючи, що вона призведе до катастрофи соціалізму й розвалу комуністичної партії.

Після повалення авторитарного режиму Румунія не відразу обрала демократичний шлях розвитку держави з приєднанням до трансатлантичної системи безпеки.

У 1990 роки тривав пошук особливого «румунського шляху», який виявився інерційним. Унаслідок загального

невдоволення режимом Н. Чаушеску та його політикою, а не соціалізмом, до влади прийшли реформатори з номенклатурного середовища. Тому їх перетворення не носили діалектичного характеру. Нове керівництво виявило надзвичайну обережність на початковому етапі. Важливу роль відігравала успадкована структура економіки, яка запобігала зростанню безробіття, що відсувало економічну ефективність на другий план. Підприємства, незважаючи на декларований курс на приватизацію, у дійсності залишались у державній власності, що призводило до неконкурентоспроможності. Суттєве значення мали економічні погляди першого демократично обраного президент – колишнього комуніста І. Ілієску, який розумів, що авторитарний соціалізм історично збанкрутував, проте його альтернативу вбачав тільки в межах соціалістичної формації. Орієнтиром для нього була шведська соціально-економічна модель, яку він обрав за румунський базис. Однак це було неможливо здійснювати, а тип соціальної держави, що створювався, виявився нежиттєздатним. Правляча політична еліта підтримувала на порівняно низькому рівні безробіття (його зростання загрожувало існуванню влади), але була не в змозі забезпечити сталий розвиток. Результатом стала тяжка криза, яка прийшла в середині 1990-х рр. У Румунії, так само, як і в Угорщині та Болгарії, еліта спочатку переорієнтувалася на побудову соціалістичного ринку, але під впливом кризи та прикладу успішніших сусідів у пошуках виходу наважилась активніше вводити елементи ліберального ринкового господарювання, орієнтованого на зразки провідних європейських держав [13, с. 278–279].

На парламентських виборах 2000 р. президентське крісло втретє посів посткомуніст І. Ілієску, проте політична еліта країни змінила вектор розвитку держави із соціалістичного на проєвропейський. Була ухвалена політична декларація, у якій заявлялося про прагнення Румунії вступити до Європейського Союзу, проводилися

необхідні соціально-економічні реформи, упроваджувалася відповідна законодавча база [13, с. 280].

Унаслідок цього, на відміну від України, базисом її зовнішньої політики стала так звана «трансатлантична тріада», яка передбачала три пріоритети: приєднання до ЄС, набуття членства в НАТО, а також стратегічне партнерство зі Сполученими Штатами.

Лише після оголошення про асоціацію з Євросоюзом і реальною перспективою вступу до НАТО, які одного з пріоритетів зовнішньої політики Бухареста, з'являються Чорноморський регіон, встановлення особливих відносин з Молдовою і транскордонне співробітництво.

З приходом до влади Т. Бесеску зовнішня політика Румунії набула чіткого характеру з трьома визначеними пріоритетами: вісь «Бухарест-Лондон-Вашингтон»; підвищений інтерес до Чорноморської зони і встановлення особливих відносин з Молдовою. Новий президент перетворив зону Чорного моря на об'єкт особливої уваги Румунії як на двосторонньому, так і на багатосторонньому рівнях. Проте варто зауважити, що ця лінія підтримувалася румунським керівництвом ще з 2003 р., коли набула актуальності політика в межах Процесу співпраці в Південно-Східній Європі (SEECP). Це вказує на те, що, незважаючи на зміну парламентської більшості, румунська політика була незмінною щодо зовнішніх пріоритетів і Чорноморський регіон не залишався поза увагою. Але в зовнішньополітичній лінії Т. Бесеску найважливішу роль відігравали відносини зі США та Великобританією [14]. Чорноморський регіон використовувався як інструмент для отримання тісніших відносин з цими двома важливими партнерами. Бухарест хотів зміцнити свою роль у НАТО завдяки перенесенню безпекових цінностей до Центральної Азії та Кавказу. Це було одним з основних внесків Румунії в діяльність НАТО та реалізації відносин у рамках осі «Бухарест-Лондон-Вашингтон». Як вважав Т. Бесеску, Центральна Азія та Кавказ мають широке коло

можливостей для демократизації, що зрештою приведе їх до включення до співтовариства західних цінностей. А це було б найбільшим досягненням Румунії та євроатлантичного світу [15].

Отже, Т. Басеску намагався використати давно відому перевагу румунської культури, яка була виражена ще І. Ілієску та поширена серед громадської думки, – розташування на перехресті імперій [16]. Так, історично Румунія перебуває на перехресті трьох величких імперій – Османської, Російської та Австро-Угорської. Комплекс від розташування на периферії щодо Європи та трьох імперій, наявний як у соціокультурній, так і громадській свідомості, часто перетворюючись на об'єкт гордості – незважаючи на розташування на перехресті, Румунії вдалося досягти значних успіхів [17].

Нині позиція Румунії на перехресті також перетворена на стратегічну перевагу, оскільки Румунія прагне стати мостом, що єднає Західний і Східний світи. Як зазначив Т. Басеску, «Чорноморський регіон розташований на перехресті двох стратегічно важливих траєкторій, які, однак, розвиваються у протилежних напрямках. З одного боку, це виробники енергії (країни Близького Сходу, Каспійського моря та Центральної Азії) та її споживачі (Євроатлантичне товариство). З другого – це експортери безпеки (Євроатлантичне товариство) та її «споживачі» – країни Близького Сходу та Центральної Азії» [16].

Отже, можна висунути гіпотезу про вдале геополітичне розташування Румунії на перехресті чотирьох найважливіших і, водночас, найпроблемніших регіонів – Центральної Європи, Південно-Східної Європи, розширеного Чорноморського регіону та пострадянського простору.

Румунія намагається реалізувати регіональні ініціативи за допомогою двосторонніх відносин та угод, або через організації та інституції, спрямовані на

просування позицій країн Південно-Східної Європи і Причорномор'я. Через свою жваву регіональну політику Румунія прагне стати ключовим гравцем і незамінним партнером як для країн регіону на їх шляху до євроатлантичної інтеграції, так і для західних інститутів у контексті їх прагнень зберегти стабільність на своїх східних кордонах.

Отже, основні цілі регіональної політики Румунії в коротко- й середньостроковій перспективах можна викласти так:

- підтримка країн Центрально-східної Європи в їх євроатлантичних прагненнях, пропонуючи власну допомогу та досвід;

- закріплення за собою ролі посередника між Чорним морем та ЄС, з'єднуючи останній з ОЧЕС і підтримуючи тіснішу співпрацю між країнами-членами ОЧЕС;

- сприяння врегулюванню заморожених конфліктів у розширеному Чорноморському регіоні;

- забезпечення енергетичної незалежності завдяки тіснішій співпраці з країнами Каспійського моря.

Зовнішньополітичні пріоритети сьогоденної Румунії були оголошені в січні 2018 р. під час зустрічі з дипломатичним корпусом, акредитованим у Бухаресті, та у вересні на Другій щорічній Промові щодо зовнішньої політики, безпеки та оборони президента Румунії після Дня румунської дипломатії [18].

Сторіччя румунського національної єдності засноване на європейській внутрішній політиці, ліберальній демократії і верховенстві права. Дійсно, вперше головна тема відкриття зовнішньополітичного дискурсу стосується внутрішньої ситуації, нестабільності, непослідовності і необхідності поважати фундаментальні принципи і цінності, прийняті румунським суспільством під час приєднання до західної структури: демократія, верховенство права, незалежність правосуддя. Цей підхід також пов'язаний з новим Державним Проектом,

оголошеним Президентом на 2018 рік – сторіччя Румунської національної єдності, сучасної Румунії.

За заявою чинного президента Румунії, 2018 р. – дійсно вдалий час для глибокого роздуму і мудрості щодо сьогодення і майбутнього румунської нації й суспільства. Це момент ухвалення нашого законного Державного Проекту, тобто нашої моделі розвитку та внутрішніх і зовнішніх шляхів для її досягнення.

Для дієвої зовнішньої політики необхідні, на додаток до вдалої внутрішньої політики, передбачуваність і відповідальність у міжнародних відносинах.

Основами зовнішньої політики сучасної Румунії є стратегічне партнерство зі США, членство в Євросоюзі й колективна безпека НАТО, що підтвердив К. Йоханніс, проте відносини з ЄС зайняли другу позицію, що виправдано підготовкою до початку румунського головування в Раді ЄС цього року.

На думку президента, необхідне подальше зміцнення суттєвої тріади румунської зовнішньої політики: зміцнення і подальше розширення стратегічного партнерства зі США, а також підвищення ролі й зусиль Румунії в Європейському Союзі та Північноатлантичному Альянсі. Ці три основні стовпи визначають спільність цінностей, які забезпечують нашу безпеку і процвітання. У сучасному складному й непередбачуваному міжнародному середовищі Румунія повинна вжити заходів для збереження внутрішньої стратегічної цінності цих трьох стовпів, а також для підвищення вагомості Румунії в них.

На думку правлячої еліти, як держава з проєвропейською нацією без євроскептичних парламентських партій Бухарест має право брати участь разом із «твердим ядром» Євросоюзу в його консолідації, передусім з Німеччиною і Францією, для створення сильного альянсу, наближеного до європейських громадян, здатним забезпечити їх безпеку і добробут. Для цього

президент позиціонує Румунію зі «східною опорою Європейського Союзу».

Керівництво держави вважає Північноатлантичний Альянс найпотужнішим і ефективнішим союзом колективної оборони в історії. Проте НАТО потребує подальшого зміцнення і для цього процес адаптації Альянсу повинен іти далі, він повинен бути єдиним, сильним і згуртованим щодо реалізації своїх рішень.

Альянс поліпшить стабільність у сусідніх країнах, як на Сході, так і на Півдні, підтримуючи країни-партнери у більшій сталості до різних загроз. Послідовність пріоритетів зовнішньої політики і стратегії Румунії була підвищена внаслідок вагомої впевненості в необхідності атлантичної єдності та єдності НАТО в цілому, з істотним посиленням на трансатлантичні відносини [18].

У сучасних умовах регіон Чорного моря охоплює території Південного Кавказу, Росії, Туреччини, України і держав-членів ЄС (Румунії, Болгарії й Греції). Разом з тим, Чорноморський регіон має важливе військово-політичне, торгово-економічне і транспортно-логістичне значення, що перетворює його на об'єкт особливої уваги новітніх міжнародних відносин.

Окрім територіальних, геополітичних і геоекономічних параметрів, існує цивілізаційний вимір регіону, пов'язаний зі спільними культурно-історичними характеристиками країн, що входять до складу регіону. З-поміж головних гравців у регіоні (Росія, Туреччина, США, НАТО та ЄС) лише Сполучені Штати належать до зовнішніх акторів. Інші менш потужні держави (Україна, Румунія, Болгарія та ін.) зараз можуть не сприйматися як впливові актори, але варті на уваги з точки зору майбутнього потенціалу. Слід зауважити, що в Чорноморському регіоні наявні інтереси й інших, не таких впливових гравців. До них належать країни Центральної і Східної Європи, – зацікавлені в безпечному оточенні, у розвитку енергоресурсного і транзитного потенціалу

регіону, а також неєвропейські країни – зацікавлені у зміцненні регіональної безпеки та, за певних умов, у прибутковому вкладенні інвестицій у розвиток регіону [19, с. 41].

Розглядаючи відносини двох «секундарних» держав Чорноморського регіону Румунії та України, варто зауважити, що вони суттєво переобтяжені історичними проблемами, що проявляється в появі періодичних територіальних претензій до нашої держави, уповільненому просуванню переговорного процесу зі з'ясування спірних питань, упередженому ставленні щодо забезпечення прав етнічних румунів в Україні, намаганні дискредитувати нашу державу на міжнародній арені тощо.

Негативно вплинули і значно продовжують впливати на румуно-українські відносини проблеми розподілу континентального шельфу в Чорному морі, які, зрештою, були розв'язані лише за допомогою Міжнародного суду ООН; відновлення будівництва Україною ГСХ «Дунай – Чорне море», яке суттєво знижує транзитний потенціал Румунії; добудови Криворізького гірничо-збагачувального комбінату окиснених руд тощо.

Інтенсифікація та набуття позитивної динаміки двостороннього діалогу між державами відбувалася завдяки зміні політичного керівництва країни 1997 та 2004 роками, яке намагалось підходити до відносин з Україною системніше й прагматичніше, демонструючи власну європейськість. Саме в цей період були укладені базові договори, що регулюють відносини між сусідніми державами. Не менш вагомим стимулюючим фактором була модифікація зовнішньополітичних пріоритетів Румунії, зумовлена як внутрішньополітичною ситуацією, так і міжнародною кон'юнктурою.

Варто зазначити, що вкрай низьким залишається рівень міжурядових контактів. Останні візити прем'єр-міністрів України та Румунії до країни-сусіда відбулися відповідно 2002 і 2014 роками, проте попередній був ще в

минулому столітті (1996 р.). Депутатська група Верховної Ради України з міжпарламентських відносин з Румунією була створена лише в березні 2009 року [20, с. 97].

За час існування було здійснено сім візитів до Румунії, проте шість з них – упродовж 2015–2016 років – у сфері культурно-економічного співробітництва.

Проте, зважаючи на ситуацію з окупацією Криму, посилення українсько-румунського співробітництва і координація зусиль необхідно, по-перше, у сфері регіональної безпеки. Найважливішим пріоритетом є необхідність побудови системи колективної регіональної безпеки у Чорноморському регіоні, координація й відпрацювання взаємодії у здійсненні антитерористичних заходів, боротьби з нелегальною міграцією; посилення співпраці в межах програми «Партнерство заради миру»; обмін досвідом у реформуванні та модернізації армії.

Водночас слід зазначити, що існує низка об'єктивних чинників, які можуть позитивно вплинути на українсько-румунські відносини. По-перше, це спільна зацікавленість у збереженні та зміцненні безпеки і стабільності в регіоні; зменшення енергетичної залежності через створення або участі у будівництві нових енергетичних мереж; започаткування транспортної мережі в межах європростору та в напрямку Чорне море – Північне море тощо.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок з цього напрямку. Отже, зовнішня політика сучасної Румунії залишається досить стабільною та стійкою, маючи сталі пріоритети, базисом якої залишається «трансатлантична тріада»: стратегічне партнерство з ЄС, дієве членство в ЄС та НАТО. Разом з тим, новітня зовнішньополітична доктрина Бухареста передбачає такі сталі пріоритети: набуття статусу провідної країни Чорноморського регіону, встановлення особливих відносин з Молдовою і транскордонне співробітництво.

Серед пріоритетів зовнішньої політики Румунії правляча еліта країни виокремлює відносини з Україною,

проте як зі «секундарною» чорноморською державою-сусідом. Українсько-румунські відносини характеризуються певною дихотомією й дискретністю: періоди поживлення політичних контактів змінюються стадіями певного охолодження.

ЛІТЕРАТУРА

1. Zaharia D. Politica externă a României de la izolare la încercarea negocierilor de aderare la Uniunea Europeană. Târgoviște: Cetatea de Scaun. 2014. 308 p.
2. Iohannis K. Pas cu Pas. Bucuresti, Curtea Veche, 2014. 208 p.
3. Макар Ю., Василюва В. Політико-правові передумови налагодження міждержавних відносин України з Румунією. *Україна-Молдова-Румунія: Історичні, політичні та культурні аспекти взаємин у контексті сучасних європейських процесів*: зб. наук. праць. Т. VI. Чернівці: Букрек, 2011. С. 227–236.
4. Макар Ю. Сучасний стан і перспективи розвитку україно-румунських міждержавних відносин. *Україна-Румунія-Молдова: історичні, політичні та культурні аспекти взаємин у контексті сучасних європейських процесів*: збірник наукових праць. Чернівці: Букрек, 2006. С. 34–51.
5. Макар Ю. Українсько-румунські стосунки: історія, та перспективи розвитку. *Наукові праці Кам'янець-Подільського державного педагогічного університету. Історичні науки*. Т. 6(8). Кам'янець-Подільський, 2001. С. 216–224.
6. Круглашов А., Ткачов К. Потенціал і механізми впливу ЄС на врегулювання етнополітичних конфліктів на пострадянському просторі (на прикладі придністровської кризи). *Україна-Румунія-Молдова: історичні, політичні та культурні аспекти взаємин у контексті сучасних європейських процесів*: збірник наукових праць. Чернівці: Букрек, 2011. Т. IV. С. 80–98.

7. Гакман С. Гуманітарні аспекти українсько-молдовсько-румунської транскордонної проектної діяльності. *Україна-Румунія-Молдова: історичні, політичні та культурні аспекти взаємин у контексті сучасних європейських процесів*: збірник наукових праць. Чернівці: Букрек, 2011. Т. IV. С. 391–405.
8. Бурдяк В.І. Етнонаціональні чинники політичних відносин в Україні, Румунії, Молдові у процесі демократизації. *Україна-Румунія-Молдова: історичні, політичні та культурні аспекти взаємин у контексті сучасних європейських процесів*: зб. наук. праць. Чернівці: Букрек, 2006. С. 172–184.
9. Петров В. Основні напрямки зовнішньої політики Румунії щодо створення системи безпеки в Чорноморському регіоні. *Політологічні та соціологічні студії*: збірник наукових праць. Тематичний випуск. Проблеми національної безпеки: регіональний та глобальний аспекти. Чернівці: Букрек, 2008, Т. 6. С. 122–139.
10. Asmus R.D., Jackson B.P. Marea Neagră și frontierele libertații. *Axa Noua Românie la Marea Neagră*. Editura ZIUA, 2005. P. 27–34; Asmus R. Next Steps in Forging a Euro-Atlantic strategy for the wider Black Sea. The German Marshall Fund. Washington. 2006. 260 p.
11. Buzan B. People, States and Fear. London. 1991. 318 p.; Buzan B., Wæver O. Regions and Powers: The Structure of International Security. Cambridge: Cambridge University Press, 2003. 598 p.
12. Manoli P. Reflecting on the BSEC: Achievements, Limitations and the Way Forward. International Centre for Black Sea Studies (ICBSS), Policy Brief. №1, July 2006. P. 5.
13. Орлова Т.В. Сучасна політична історія країн світу. К.; Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2017. 944 с.
14. Basescu T. Speech given at the ceremony of investiture before the Romanian Parliament. Bucharest. December 21, 2004. URL: www.presidency.ro

15. Basescu T. Speech given at the Council for Foreign Relations. Washington, March 10, 2005. URL: www.presidency.ro
16. Iliescu I. Toamna diplomatica. Bucharest: Ed. *Redactiei publicatiilor pentru strainatate*. 1995. 267 p.
17. Basescu T. Speech given at the conference «The Black Sea Area and Euro-Atlantic Security: Strategic Opportunities». Bucharest, April 20, 2005. URL: www.presidency.ro
18. Chifu I. Klaus Iohannis: Prioritatile politicii externe a Romaniei in 2018. URL: https://adevarul.ro/news/politica/klaus-iohannis-prioritatile-politicii-externe-romaniei-in-2018-1_5a6f1295df52022f75f756f9/index.html
19. Гавюк А.А. Чорноморський вектор зовнішньої політики Румунії: дис. .канд. політ. наук: спец. 23.00.04. Чернівці, 2011. 200 с.
20. Воротнюк М.О., Захарченко А.М., Максименко І.В., та ін. *Стратегічні пріоритети політики України в чорноморському регіоні*: аналітична доповідь, матер. кругл. Столу: за ред. А.О. Филипенка. Одеса: Фенікс, 2013. 168 с.

REFERENCES

1. Zaharia D. Politica externă a României de la izolare la începerea negocierilor de aderare la Uniunea Europeană. Târgoviște: Cetatea de Scaun. 2014. 308 p.
2. Iohannis K. Pas cu Pas. Bucuresti, Curtea Veche, 2014. 208 p.
3. Makar YU., Vasylova V. Polityko-pravovi peredumovy nalahodzhennya mizhderzhavnykh vidnosyn Ukrayiny z Rumuniyeyu. Ukrayina-Moldova-Rumuniya: Istorychni, politychni ta kul'turni aspekty vzayemyn u konteksti suchasnykh yevropeys'kykh protsesiv: zb. nauk. prats'. T. VI. Chernivtsi: Bukrek, 2011. S. 227–236.
4. Makar YU. Suchasnyy stan i perspektyvy rozvytku ukrayino-rumuns'kykh mizhderzhavnykh vidnosyn. Ukrayina-Rumuniya-Moldova: istorychni, politychni ta kul'turni aspekty vzayemyn u konteksti suchasnykh yevropeys'kykh protsesiv: zbirnyk naukovykh prats'. Chernivtsi: Bukrek, 2006. S. 34–51.

5. Makar YU. Ukrayins'ko-rumuns'ki stosunky: istoriya, ta perspektyvy rozvytku. Naukovi pratsi Kamyanets'-Podil's'koho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu. Istorychni nauky. T. 6(8). Kamyanets'-Podil's'kyy, 2001. S. 216–224.
6. Kruhlashov A., Tkachov K. Potentsial i mekhanizmy vplyvu YES na vrehulyuvannya etnopolitychnykh konfliktiv na postradyans'komu prostori (na prykladi prydnistrovs'koyi kryzy). Ukrayina-Rumuniya-Moldova: istorychni, politychni ta kul'turni aspekty vzayemyn u konteksti suchasnykh yevropeys'kykh protsesiv: zbirnyk naukovykh prats'. Chernivtsi: Bukrek, 2011. T. IV. S. 80–98.
7. Hakman S. Humanitarni aspekty ukrayins'ko-moldovs'ko-rumuns'koyi transkordonnoyi proektnoyi diyal'nosti. Ukrayina-Rumuniya-Moldova: istorychni, politychni ta kul'turni aspekty vzayemyn u konteksti suchasnykh yevropeys'kykh protsesiv: zbirnyk naukovykh prats'. Chernivtsi: Bukrek, 2011. T. IV. S. 391–405.
8. Burdyak V.I. Etnonatsional'ni chynnyky politychnykh vidnosyn v Ukrayini, Rumuniyi, Moldovi u protsesi demokratyzatsiyi. Ukrayina-Rumuniya-Moldova: istorychni, politychni ta kul'turni aspekty vzayemyn u konteksti suchasnykh yevropeys'kykh protsesiv: zb. nauk. prats'. Chernivtsi: Bukrek, 2006. S. 172–184.
9. Петров В. Основні напрямки зовнішньої політики Румунії щодо створення системи безпеки в Чорноморському регіоні. *Політологічні та соціологічні студії*: збірник наукових праць. Тематичний випуск. Проблеми національної безпеки: регіональний та глобальний аспекти. Чернівці: Букрек, 2008, Т. 6. С. 122–139.
10. Asmus R.D., Jackson B.P. Marea Neagră și frontierele libertații. *Axa Noua România la Marea Neagră*. Editura ZIUA, 2005. P. 27–34; Asmus R. Next Steps in Forging a Euro-Atlantic strategy for the wider Black Sea. The German Marshall Fund. Washington. 2006. 260 p.

11. Buzan B. *People, States and Fear*. London. 1991. 318 p.; Buzan B., Wæver O. *Regions and Powers: The Structure of International Security*. Cambridge: Cambridge University Press, 2003. 598 p.
12. Manoli P. *Reflecting on the BSEC: Achievements, Limitations and the Way Forward*. International Centre for Black Sea Studies (ICBSS), Policy Brief. №1, July 2006. P. 5.
13. Orlova T.V. *Suchasna politychna istoriya krayin svitu*. K.; Nizhyn: Vydavets' PP Lysenko M.M., 2017. 944 s.
14. Basescu T. *Speech given at the ceremony of investiture before the Romanian Parliament*. Bucharest. December 21, 2004. URL: www.presidency.ro
15. Basescu T. *Speech given at the Council for Foreign Relations*. Washington, March 10, 2005. URL: www.presidency.ro
16. Iliescu I. *Toamna diplomatica*. Bucharest: Ed. *Redactiei publicatiilor pentru strainatate*. 1995. 267 p.
17. Basescu T. *Speech given at the conference «The Black Sea Area and Euro-Atlantic Security: Strategic Opportunities»*. Bucharest, April 20, 2005. URL: www.presidency.ro
18. Chifu I. *Klaus Iohannis: Prioritatile politicii externe a Romaniei in 2018*. URL: https://adevarul.ro/news/politica/klaus-iohannis-prioritatile-politicii-externe-romaniei-in2018-1_5a6f1295df52022f75f756f9/index.html
19. Havyuk A.A. *Chornomors'kyi vektor zovnishn'oyi polityky Rumuniyi: dys. .kand. polit. nauk: spets. 23.00.04*. Chernivtsi, 2011. 200 s.
20. Vorotnyuk M.O., Zakharchenko A.M., Maksymenko I.V., ta in. *Stratehichni priorytety polityky Ukrainy v chornomors'komu rehioni: analitychna dopovid', mater. kruhl. Stolu: za red. A.O. Fylypenka*. Odesa: Feniks, 2013. 168 s.

Kolomiets O.V. The priorities of foreign policy of the modern Romania: ukrainian aspect. The article examines the foreign policy priorities of modern Romania, which it has

implemented in recent years. Its basis, after the overthrow of the authoritarian regime, is the so-called "transatlantic triad", which envisaged three priorities: joining the EU, gaining membership in NATO, as well as strategic partnership with the United States. Only after announcing the association with the European Union and the real prospect of joining NATO, the Black Sea region, the establishment of special relations with Moldova and cross-border cooperation is emerging as one of the priorities of foreign policy of Bucharest.

The foreign policy of modern Romania remains fairly stable and resistant, with its steady priorities, the basis of which remains the «transatlantic triad»: strategic partnership with the US, effective membership in the EU and NATO. At the same time, the recent foreign policy doctrine of Bucharest envisages, as the main priorities becoming the leader of Black Sea region, the establishment of special relations with Moldova and cross-border cooperation.

Romania is trying to implement regional initiatives through bilateral relations and agreements, or through organizations and institutions aimed at promoting the positions of the countries of Southeast Europe and the Black Sea. Through its lively regional policy, Romania seeks to become a key player and indispensable partner for the countries of the region on their path to Euro-Atlantic integration.

Considering the relations between the two «secular» states of the Black Sea region of Romania and Ukraine, it is worth noting that they are significantly overloaded with historical problems, which manifests itself in the emergence of periodic territorial claims to our state. Slowing down the advancement of the negotiation process on resolving disputed issues, the biased attitude towards ensuring the rights of ethnic Romanians in Ukraine, an attempt to discredit our state in the international arena, etc.

Among the priorities of foreign policy of Romania, the ruling elite of the country distinguishes relations with Ukraine, however, as with the "secundar" Black Sea neighboring state.

Keywords: *international relations, foreign policy, priorities of foreign policy, USA, NATO, EU, Romania, Ukraine.*

Коломиец О.В. Внешнеполитические приоритеты современной Румынии: украинский аспект. В статье рассмотрены внешнеполитические приоритеты современной Румынии, которые она проводит в последние годы. Ее базисом, после свержения авторитарного режима, становится так называемая «трансатлантическая триада», которая предусматривала три приоритета: присоединение к ЕС, получение членства в НАТО, а также стратегическое партнерство с Соединенными Штатами. Только после объявления об ассоциации с Евросоюзом и реальной перспективой вступления в НАТО, в качестве одного из приоритетов внешней политики Бухареста появляются Черноморский регион, установления особых отношений с Молдовой и трансграничное сотрудничество.

Внешняя политика современной Румынии остается достаточно стабильной и устойчивой, имея устойчивые приоритеты, базисом которой остается «трансатлантическая триада»: стратегическое партнерство с США, действенное членство в ЕС и НАТО. Вместе с тем, новая внешнеполитическая доктрина Бухареста предусматривает в качестве главных приоритетов получения статуса страны-лидера в Черноморском регионе, установление особых отношений с Молдовой и трансграничное сотрудничество.

Среди приоритетов внешней политики Румынии правящая элита страны выделяет отношения с Украиной, однако как с «вторичной» черноморской державой-соседом.

Ключевые слова: *международные отношения, внешняя политика, внешнеполитические интересы,*

*трансатлантическая триада, США, НАТО, ЕС, Румыния,
Украина.*